

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

**IBM:n lausunnot lausuntopyyntöön:
”Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin
suunnitteluhanke, VM 008:00/2013”**

19.9.2013

Miikka Kiiski
Toimialajohtaja, julkishallinto
Oy IBM Finland Ab

Kiitämme mahdollisuudesta lausua kansallisen palveluväylän viitearkkitehtuurista sekä sen alustavasta toteutussuunnitelmasta.

Yleisiä havaintoja

Arkkitehtuurimateriaali on sinänsä varsin hyvätasoinen ja kattaa hyvin tärkeimmät toiminnalliset asiat.

Kansallisen palveluväylän haasteeksi voi kuitenkin nousta se, miten saadaan eri toimijat innostumaan tästä kannatettavasta yhteisestä asiasta ja näkemään palveluväylään liittyminen edullisessa valossa, sen sijaan että se olisi resursseja syövä lisävaatimus projekteille.

Olisi hyvä miettiä, miten palveluväylän palvelu 'tuotteistetaan' ja kommunikoidaan eri sidosryhmille mahdollisimman hyvin. Esim. miten palveluväylään liittyviä tahoja käytännössä tuetaan heidän projekteissaan, niin että väylään liittyminen on helppoa ja miten tämä tuki resurssoidaan. Väylään liittymisen mallin pitäisi kaiken kaikkiaan olla hyvin selkeä.

Palveluväylän käytännön operoimisen osalta asioita on jätetty ylätasolle tai niiden määrittely on rajattu tämän dokumentaation laajuuden ulkopuolelle. Näitä on jätetty ilmeisesti yhdessä palveluntarjoajan kanssa myöhemmin selvitettäväksi.

Käytännön toimintamallien tarkempaan suunnittelemiseen ja sopimiseen tulee kulumaan merkittävästi aikaa. Joitain esimerkkejä: miten tapahtuu testauksien järjestäminen eri osapuolten välillä, miten sitä koordinoidaan ja mitkä ovat osapuolten vastuut, miten tapahtuu liityntäpalvelinten versiointi ja konfiguraationhallinta käytännössä, virrehallinta ja vastuut eri osapuolten välillä, palveluhallinta, palveluiden elinkaariajattelu yleensäkin.

Näiden osalta olisi varmasti järkevää hyödyntää markkoilta saatavissa olevia valmiita parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja.

Palveluväylän loogisesta rakenteesta

Rakenne soveltuu parhaiten isoille organisaatioille. Mikäli palveluväylää halutaan hyödyntää, käyttävä taho joutuu varaamaan käytännön asioihin (kuten sopimukset, hallinnolliset työt) aikaa sekä myös varaamaan kapasiteetin ja ylläpidon liityntäpalvelimelle.

Tästä seuraa:

- Käyttävän tahon kustannukset (liityntäpalvelimen ylläpidosta, sekä hallinnollisesta työstä) voivat muodostua olla suuremmiksi kuin koettu hyöty.
- Mitä pienempi organisaatio on, sitä merkittävämmäksi em. haaste muodostuu.
- Pienten yritysten ja aktiivisten kansalaisten saattaa olla vaikea hyödyntää palveluväylää, mikä voi estää ja hidastaa uusien innovaatioiden, sovellusten, ekosysteemien ja yritysten perustamista.

- Liityntäpalvelin tuo myös käyttävän sovelluksen arkkitehtuuriin ylimääräisen komponentin joka voi hidastaa kehitystyötä.

Ratkaisuna em. haasteille olisi periaatteessa Liitteessä 3 skenaariossa C kuvattu keskitetty integraatiopalvelu.

Kokonaisratkaisu voisi olla yhdistelmä skenaariosta C ja esitetystä rakenteesta. Skenaario C olisi tarkoitettu aktiivisille kansalaisille ja pienille yritykselle kaikkien muiden halukkaiden lisäksi.

Skenaario C:n Service Level Agreement (SLA) voisi olla ”best effort” ja mikäli halutaan parempi SLA niin otetaan käyttöön esitetyn rakenteen mukainen ratkaisu. Skenaario C vaatii myös API:en (ohjelmointirajapintojen) hallintaratkaisun jonka kautta hallitaan palveluiden ohjelmointirajapintoja.

Palveluväylän teknisestä toteuttamisesta

Dokumentteja lukiessa syntyy mielikuva että Open Source pohjainen toteutusmalli voisi olla tavoiteltava, ennen kaikkea ei-teknisistä syistä. Open Source ajattelussa onkin paljon mahdollisuuksia, etenkin jos voidaan hyödyntää muualla jo koeteltua ratkaisua (esim. Viron X-road).

Kokemuksemme osoittavat, että Open Source ESB-tuotteiden päälle joudutaan käytännössä usein rakentamaan itse lisäosia ja laajennuksia, koska niissä ei ole valmiina kaikkia samoja hallinta- ym. ominaisuuksia, joita kypsemmistä kaupallisista tuotteista löytyy. Tällaisten lisäosien ja laajennusten toteuttamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvat riskit on teknisen toteutuksen suunnitteluvaiheessa syytä arvioida huolella.

Samoin teknisen alustan käytettävyys, suorituskkyky ja skaalautuvuus myös erittäin suurilla sanomamäärillä on syytä arvioida huolella jo alustaa valittaessa.